

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLÓ JOZSEF.

Egyeszsám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— augusztus 28.

(Bánffy haragszik.) Báró Bánffy Dezső, az ischl-i klauzula híres miniszterelnöke, követeli az önálló vámterületet s a mint poharazás közben kijelentette Szegeden, nem hiszi el sem Kossuthnak, sem Wekerlének, hogy az önálló vámterületet meg tudják, hogy meg akarják csinálni. Az átmeneti kormány ezt nem is tudhatja, nem is akarhatja, mert hiszen erre nem kapott megbízást sem a nemzettől, sem a királytól, az önálló vámterületnek csupán az átmenetét, tehát nem a sorompóját, hanem a hidját kell megcsinálni. Nem lesz az sem a visszavonulás aranyhidja, sem a műkedvelő politika szármáhidja, hanem jó pilléreken nyugvó, évszázadokra szóló vashid. Bánffy báró pedig a saját példájából láthatja, hogy könnyebben lehet a vámterületet megcsinálni poharazás közben, mint a bársony zsöllyéből!

(48-as kormányok.) Mese beszéd az, hogy minden magyar kormány megbódog Ausztriának. Kossuth 1848-iki kormánya nem tette, nem fogja tenni az átmeneti követőtől 48-as kormány sem. A mostani kormány átmeneti; tudja, hogy élete röviden van szabva, de azért ne zaklassuk fölöttebb, mert egyszerűen azt feleli az egyszeri haldokló mádi regálébérlővel, mikor imádságokat haddartak felette:

— Sterben muss ich, aber draengen lass ich mich nicht!

(Thury Zoltánról.) Az elhunyt jeles író lelkületét jellemzi a következő történetke: Mintegy 15 év előtt szerelmi viszonya volt egy akkoriban sokat emlegetett színésznővel, aki akkoriban Debrecenbe szerződött. Egy délelőt megérkezik Thury Zoltán és azt mondja, hogy a színésznővel van dolga. „Szakitottam vele — mondá az író — de nála maradt az édes anyám imádságos könyve, azt kérem tőle vissza...” Ugy is tett Thury Zoltán. A könyvet megkapta és még aznap elutazott innen.

Javított és bővített kiadás.

— Tankönyv-mizériák. —

— augusztus 28.

Már sokezer családapának gondoktól fő a feje aziránt, hogy honnan vegye azt a költséget, amivel az iskolai év kezdete jár. Ezek a költségek pedig igen jelentékenyek és nem tudunk arról, hogy a derék családapák — hivatalnokok, iparosok és kereskedők, nagyobbrészt szegény emberek — erre a célra valami külön jövedelemmel rendelkezzenek. Ami kis jövedelmük van, az jó, ha a család eltartására elégséges. Az élelem iszonyu drága, a háziurak stájerolnak és mindezekhez még az iskolai év kezdetének költségei járulnak — ez éppen elég ahhoz, hogy néhány álmatlan éjszakát szerezzen sok szegény embernek.

Azok az iskolai költségek így első

látzatra nem volnának valami tulságos nagyok — de mikor a látszat ebben is olyan csaló. Mert, hogy mi minden kell egy iskolás gyerek felszereléséhez, azt csak olyan tudja, aki próbálta ezt a mesterséget. A könyvek, irkák, füzetek, vonalzők, rajzdeszkák, rajzszerek és még a jó isten tudja mi-féle eszközök sokaságával kell ellátni a gyermekeket, mert ha e felette fontos kellékektől egy kis hiányoznék, összedőlné ég és föld és a tanár ur képes volna az iskolából hazaküldeni érte a gyermeket.

Sok pénzt felemészt tehát ez a dolog s gondoljuk csak meg hogy mi-féle zivataros idők járnak most az olyan családokra, amelyek 3—4 gyermeket is küld az iskolába. A fő hiba pedig a tankönyvek drágasága, mert. Mert drágák küönösen a középiskolák tankönyvei. Akad köztük olyan is, amelyikből 3—5 korona egy darab. És hogy a segédkönyvekkel együtt mennyi mindenféle ilyen tankönyvet kell beszereznie egy középiskolai tanulónak, arról szinte megdöbbentő felvilágosítást ad egy iskolai könyvjegyzék.

A szegény ember gyermeke úgy segít magán, hogy nem új, de használt tankönyvet vásárol vagy az antikváriustól, vagy az iskolás pajtástól, aki felsőbb osztályba lépén, eladja használt könyveit. Bármit mond az orvostani vélemény arról, hogy az ilyen használt

Pásztortűz.

Hallgattunk.

A szőke leány fehér ruhája
Halvány vöröses fényel ragyog...
A lenyugvó nap sáppadt sugára
Csókot lehel
Aranyhajára...

A pihegő leány leheletét
Alitató szellő kapkodja el...
Haladunk lassan, nesztelen,
Félig lehunyt szempillával
A virágszönyegen...

Csend...
Susogó árnyak üzik, hajtják
A szívnek édes vágyait...
Halkan, lopva, észrevétlen
A megfélekedezés mámore
Meglobbenti szárnyait...

Nem vesz erőt más hatalom
Az üdvözítő varázslaton...
E fenséges csendben
Önfeledten
... Egy csók csattant el
A néma ajakon...

Régen volt,
Mennyi küzdelem, csalódás,
Milyen kevés szeretet;
Mennyi tanulság, önvád, bánat
Tarkította
Azóta az életet

De ez a kis fény,
Amit e csók gyujtott:
Gyopár a sziklák bércein...
Fehéren, tisztán fölötte ragyog
Az élet szétzuzott emlékein...

Mint pásztortűz
A láthatatlan homályban,
A csendes, néma pusztaságban...

Ifj. Matskássy József.

A CSERESZNYE.

Az asszony tüzet gyujtott. Válogatta, rakosgatta a vékony hasábokat, miközben csendesen peregték a könnyei. S végig szántották a halvány, kifejező arcát, a kezét s mintha valami kimondhatatlan fájdalom lett volna a szülőjük olyan busan, olyan szomoruan hulltak alá.

A nagy tarka macska meg oda ült a sporhett tetejére. Szembe az urnójével. Kiváncsian figyelte őt, mint a ki el nem tudja

képzni, hogy ugyan miért sir ez a boldogságban duskáló teremtes? S hízkelkedve, vigasztalóan dorombolt, bóbiskolt buksi fejével s hol az egyik, hol a másik lábát emelte föl, a mint melegedni kezdett alatta a lemez.

Künt vihar volt készülöben. A fojtott nehéz melege a nyárnak, vágyik ilyenkor változatosság után. És a megszorult elemek kitépik magukat béklyóikból, berzenkednek, üvöltönek akár a betreceikből kitörő ragadozók; s dühös jövedükben iszonyu erővel rázzák meg az utjukba kerülő tárgyakat épületeket, megtépázott rózsafejek röpködnek szerte szét a levegőben, az ablak alatt a barackfák kétségbeesetten hajlonganak hol előre, hol hátra s egyszer egyszer olyat kopantanak az üvegen, hogy csöpp hujja, hogy be nem törik...

Az asszonyka mindezt nem veszi észre. Egyedül az urára akar gondolni s arra, hogy mire haza jön, meleg tejei várja. Ugy szereti a meleg tejet. Hát forral ő maga... Azt se hallja, hogy valaki gyorsan közeledik a hosszu folyosón — bizonyosan a vihar elől menekül — ismerősen nyitogat be a szobákba, míg meg nem találja akit keres.

Ez a segédjegyző. Az első s utolsó fiatal férfi a faluban. Amint maga előtt látja az asszonyt könyázott arcával, dult vonásai-val, egy darabig szóltanul bámul. De azután oda lép eléje, egész közel hozzá, hogy amikor könyes szeméin át fejpillantott a másik, te-kintetők egy függőleges vonalban találkoztak

könyvek némileg veszélyesek, mert sok bacillus rejtőzhet lapjain, azért a kéz alatti könyvvásár igen folyik, mert nagy mentőeszköze a szegény tanulóknak, akik különben képtelenek volnának a könyvet drága bolti áron beszerezni.

De hogy mégis rá szorítsák erre azokat a szegény tanulókat, arról gondoskodnak a könyvszerzők és a könyvkereskedők. Ugyanis a tankönyvek nagyrészből lépten nyomon bővített és javított kiadásokat produkálnak. Mit bővítettek, mit javítottak azokon a könyveken? Lényegeset ugyszólván semmit, mert ilyen lényeges bővítésre aligha volna minden évben szükség. Hogy a Szahara-sivatagon egy új folyót kutattak fel annak a nevével kell beírni a tankönyvbe, — ez és ilyenforma a bővített és javított kiadások változtatása. És a tanár az ilyen bővített és javított kiadású könyvet követeli.

Ezzel szorítják rá a gyermeket az új, a „javított“ kiadású könyvek vásárlására. Ez által csinálnak üzletet a könyvkiadóknak és a tankönyviróknak.

A példák özöne áll előttünk erre vonatkozólag, — találmányból csak egyet ragadunk ki közülük. A miskolci kereskedelmi iskolában, gondolom vagy a tizenhatodik kiadást éri meg a Gállfy-féle számtan. (Szerzője az iskola igazgatója.) Kitűnő könyv lehet, jó könyv lehet, de hogy mi szükség volt annyiszor bővíteni, javítani, holott a kétszer kettő mindig csak négy marad, arra a fentiek adják meg a feleletet.

Lassabban kellene osztani azokat a bővített és javított kiadásokat. Vagy pedig egy fajta és felette olcsó tankönyveket kellene kibocsátani ugyanazon iskolák számára. Mert kevés a pénz nagyon, a szülők ugyanis küzköd-

nek, míg elő tudják teremteni az ilyenkor szükséges summákat; könnyíteni kellene tehát helyzetüket, nem pedig az új kiadású könyvek rájuk tukmálásával megnehezíteni.

Politikai hírek.

Főispáni kinevezés. A hivatalos lap legközelebbi száma közli, hogy a király Perényi Zsigmond báró helyébe mármaros megyei főispánná Nyáry Albert bárót kinevezi.

A politikai helyzet.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, augusztus 28.

A teljes politikai eseménytelenségben szinte tárgyalhat az a vád túlekedés, amely a béke szerződésen folyik és az ember első pillanatra gondolkodóba esik, hogy ugyan micsoda nagy előny háramlik arra a szerződésre, akiről majd a világ során véglegesen kitudja a szerződés dicsősége. Pedig hát az az igazság, hogy egy csipetnyi hasznát se látja annak se az egyik, se a másik vitatkozó fél, mert ez a mai béke nem hozott a nemzetnek olyan előnyöket, amelyért jutalmaznia kellene. Legföllebb a vezérek tarthatnak számot a nemzet elismerésére azért az áldozatér, hogy ilyen súlyos helyzet közepette is vállalták a kormányalakítás gondját és kötelességeit.

De nem is egyébb ez az egész hajsza egy igen jól inssenált taktikai fogásnál, amelynek két rejtett célja van. Az egyik az, hogy kibizonyítva némely vonatkozás a béketárgyalások és a haladópart egykori vezérei között, ezen a réven az egész diszes társaság abszolúcióhoz jusson, a másik pedig az és ez a komiszabb, hogy ha lehetséges a szövetkezett pártok között egyenlenséget kelleni. Sikerülni azonban egyik szándék se fog. Nem fog pedig azért, mert a nemzet

elég józanul képes a dolgok megítélésére. Vonatkozásnak természetesen kellett támadnia a nemzet vezérei és azok közt az emberek között a béketárgyalások folyamán, mert hiszen ők álltak akadályul a nemzet és az uralkodó között. Azért tehát, hogy az események kényszerítő sulya alatt akarattuk ellenére is elő kellett segíteniök a béke sikerét.

Azért a problematikus érdemért nem járhat ki a nemzet bűnbocsánata. Egyenlenséget pedig szintén nem fognak keltetni, és pedig már azért sem, mert éppen azzal árulták el titkos és rejtgetett céljukat, hogy ilyen kicsenyés okokból indítottak és hegyig menő vitát. Ma már kialakult a pártközi vélemény a nagyképi leleplezésekről.

— Jó legyen az övék a dicsőség, de nekünk semmi közünk hozzájuk.

Egy gondolkozni ugyan meg emberek a dolog felől de a haladópartai sajtó minden érlelődése sem tud szenzaciót felfújni jelentéktelen dolgokból.

Ellenben mi kedveskedhetünk egy elég érdekes újsággal haladópartai lejtársaink számára s ez az, hogy illetékes helyen megelégtelték végre a nagyszerű leleplezéseket, s most igen hiteles információk alapján készült már a kibontakozás története, hogy ez is a nemzet közkincsévé legyen.

Szegényedik az alföld.

A kisbirtokok földarabolása.

Reformálni kell a gazdálkodást.

— augusztus 28

Sokan és régebb idő óta foglalkoznak már az alföldi gazdálkodás reformjával, ezzel a nehezen megoldható kérdéssel, amely tömérdek cikkre, tanulmányra és felszólalásra szolgáltatott okot. Ma Hegedüs András tollából olvasunk figyelemre méltó cikket, melyben a következőket mondja:

Egy rezző rövid vonalban, mely alig volt hosszabb egy csóknál...

Ha egy becsültes asszony kerülni óhajtja bizonyos gavallérnak a közelségét, ezt vagy azért teszi, mert utálja az illetőt, vagy pedig azért, mert „nem“ utálja.

Is ebben is különböznek az asszonyok a lányoktól.

— Miért jött? ... Mit akar? ... Ebben a két ideges, rövid kérdésében volt kifejezve az asszonynak az egész lelke ... az egész érzése ...

Már egy éve is elmúlt ösmeretségük kezdetének s először szólaltatta meg azóta ily színté a lekiismerete ... Egész teljességében érezni vélte e pillanában, hogy ő tulajdonképp rúgól visszaél azzal a bizalommal, melyet beléje helyez az ura, a midőn elfogadja ennek az embernek a kedveskedését ... És ha csak elfogadná. De még örömet is lel azokban, holott egy percig se lett volna szabad ezt tenni! Nem, nem, nem lett volna szabad tennie! ... És ő mégis megtette! Ő az erényeiről ismert, büszke asszony, aki a legesekelebb illetlenségnek is szigorú ostromozója volt mindig, mióta csak önmagát ismeri, mióta az eszét tudja ...

De hogyan is volt csak?

Igen; a különbségek egész sorozatának a felfedezése; azok a szembeszökő különbségek, melyek férje s az udvarló egyenlőségben rejlettek; az elhízott régies asszony, melytől elváltva ennek a minden lélekben megérett fiúnak; s még valami, az ország mindent átölelő hatalma ...

Amaz a földjeit meg a szőlőjét kedvelte, azokban találta örömet, a helyett hogy otthon többször kereste volna ... Elméje nem röpült egyenlőségben az asszonyé-

vel, aki sokkal fiatalabb volt nála s mivel gyermekeik se voltak, inkább leányos hajlamai maradtak meg ... És megérett néha, hogy amikor egy-egy szép példányt hozott valamelyik maga oitotta fájának a termésből, — bőbeszédűen eldicsekedve annak kiváló tulajdonságaival — az asszony önkéntelenül is olyanok vette ezt a kitüntető figyelmet, mintha egy teljesen idegen embertől jöne, mert semmi izgalom, semmi semmi szenvedélyesség nem volt azokban.

Valejában azonban mégis szerette az urát. Szerette mert felesége volt. És mert tudta kötelességét, soha se is vétett az ellen. Tán nem is lett volna képes erre. Ő csak azt tudta, hogy kedvében tartozik járni férjének s ezt minden alkalommal megtette. Még a szőlőjükből is ki-kijárt hozzá, hogy ezzel is örömet szerezzen neki, pedig éppen-séggel nem szeretett gyalogolni.

A jegyzővel a keskeny hegyi uton találkozt. Arra se fordította a fejét, nem is látta. De mikor már sokszor, nagyon sokszor ismétlődött az eset csaknem ugyanazon helyen és órában, lehetetlen volt észre nem vennie. Az a két villogó szem olyan bátran s mégis kéőleg tudott nézni, hogy az asszony nem tudott többé kitérni előlük ...

És érdekes maradt végig, ez a mostában ide került idegen. Olyan valaki, a ki bizonyára boldogulhatott volna bármely asszonnyal, ha léhsbb, ha követelőbb lett volna egy kissé. Ha tán nagyon, de nagyon tudott volna akarni.

Vagy tán ép férfias lovagiasságában volt meg az a bizonyos vonzóerő, mely részre hódította a nőt, hogy most már félt tőle, hogy már egy szobában se mert vele maradni?

... A férfi nem volt elkészülve jele-

netekre. Sokkal jobban tisztelte ezt az asszonyt, semhogy egyáltalán okot adott volna kifakadására, hiszen barátságánál ugy se akart egyebet sohasem. Legalább mostanig. Ámbár igaz, hogy most ... talán most ...

És a váratlanul bejelentett szakítás dühössé tette. Látnia kellett, mint siklik ki kezét közül ez az ördögös assz ny, hogy előzőt meg szándékában, hogyan hagyja őt ott, mint egy éretlen diák gyermeket, pedig egészen és az övé lehetett volna. Igen, az övé lehetett volna

Ha most anig nem is mert volna bizonyosra venni, most már oly világos volt ez elötte, mint a kétszer kettő-négy. De nem kísérelte meg azért a légvár összedőlését megakadályozni. Sokkal józanabb volt most ez az asszony, sem mint ezt megköszönni neki is merté volna.

Hagyta őt szónékut visszavonulni szobájába s maga tenetellenül meredt a nagy sűrű eső cseppekre, melyek beszédesen zuhogtak a magasból, s egész kis tavat képeztek már a virág ágyak körül. Olyan furesák voltak a szokatlan keretben ezek a virág ágyak, mint valami víz alá merülő tündér szigetek ...

Valahol a kerben, a nagy jegenyék között beült a villám. Olyan borzalmasan dörgött. Bemarkolt dörgése a lelkebe s rettegéssel töltötte el a kik hallották ...

És a nagy tarka macska boszankodva félre bujt egy szögletbe.

Onnan pislogott elő s úgy leste, várta a tanáctalant ott álló férfinak minden mozdulatát, mintha egyszerűben megakarna őt semmisíteni. Az elsőtől szobában kísértetiesen villogtak a szemek, a mint erősen

Konyhakertészettel az Alföldön a földmivelő nép csak annyiban foglalkozik, hogy házi szükségletet termeli. Kivételt alig találunk, ha nem vesszük figyelembe Szeged paprikatermelését és Matkó vidékének hagymatermesztését. Pedig mennyi vidékén lehetne az alföldnek a ká, osziát, zöldséget, uborkát stb. sikerrel s jövedelmezőleg termeszteni a kiscgazdának! A laza homokos talajokon pedig dinnye és egyéb élvezeti növények termesztése válna be.

Nagy baj az Alföldön az is, hogy növényi konzervgyára alig néhány van, melyek a könnyebben romló növényi termékeket földolgoznak s keresetet, munkát biztosítanak sok helyütt a kisember családjainak is.

Az ipar növények termelése terén még legrosszabbal állunk az Alföldön. Bácska és egyáltalán a déli megyék. Torontál, Temes, Csanád, Csongrád és Békés vármegyék egykor virágzó kendertermelése pang. A silány konjunkturák és vizszabályozások folytán ezen vidékek népe ugyszólván teljesen fölhagy a kendertermesztéssel.

Néhány év óta azonban élénkül a mozgalom a kendertermesztés fölkarolására. A kiscgazdák egyes községekben tömöríteni készülnek kendertermelő szövetkezetekbe, melyek egy vagy több pénzintézet közbejöttével alakítandó nagy alföldi részvénytársaság aegise alatt az egyes községek göcöpontján kenderkikészítő s részben földolgozó telepeket állítanak föl.

Üdvös, helyes és szilárd alapozással készültik elő a nagy tervezést, melyhez a földmivelésügyi kormány anyagi támogatása nélkül bajos lesz hozzáfogni.

Az alföldi kendertermelés fölkarolásának, talpraállításának szükségességét maga a tudományos akadémia is érzi, különben nem tűzött volna ki jelentős pályadíjat egy a kendertermelést tárgyazó szakmunkára s nem bírta volna meg Zórád István közgazdasági író a munka megírásával.

Az alföldi gazdálkodás gyökeres reformra szorul tehát. Azonban nemcsak az egyoldalú gazdálkodási rendszer megváltoztatása az egyedüli orvosszer, mert mélyebben fekvő bajok is vannak odalent.

szegedődték egy pontra: töprengő ellensége aróára.

A nyitott utca ajtón rémülten menekültek befelé a künn rekedt apró jószágok. Ösztönük megsugta nekik, hogy veszélyben vannak, hogy sietniök kell. És a teljesen nuki indult záporban, hogy csak úgy csurgott róla a víz, meg a sár — jött a férj. Nem is jött már, de rohant Széles nagy termete szinte kétszer akkorának látszott.

Az asszony kifutott elébe a gangra. Szánakozással vegyes csodálkozással csapta össze a kezét.

— Juj de megázott! — mondotta. Siessen, siessen . . .

— Ugyan nézze már — fordult azután a jegyzőkhöz, aki ezalatt szintén, kijött a házból — hogy tönkre ázott a szegény . . .

A férj nem hagyta őket sopánkodni. Mosolyogva biztosított mindenkit, hogy semmi baj se érte. Kedélyesen hagyta kisérni magát a szobába. S mintha misem volna természetesebb s oly gyorsan amint csak telt tőle, a ruhától igyekezett megszabadulni, melyek facsaró viz voltak. Közben pedig mint rendesen, amikor a gyümölcseiről volt szó, dicsekedve kezdett beszélni.

— Most megleptek. Elhoztam a mesebeli cseresznyét. De olyat már igazán nem láttál még! És a már lefejtett kabátja zsebéből kihalszott egy vízzel itatott szalvétát s oda nyújtotta az asszonynak.

Az úgy örült ennek, mint még sohasem. Mint egy nagy gyerek, szinte futva távozott a szobából s kevés idő múlva megint visszajött egy piciny üveg tányérral, hozva abból a bizonyos mesebeli cseresznyéből s szívesen meghínálta vendégét.

— De egyék már, hisz ilyet ugy se eszik mostanában . . .

Azután dudolva ment a konyhába, hogy meleg tejet hozzon az urának.

Kálmán Sándor.

A népesség eloszlásában, a községek területeinek aránytalan elosztásában, az alcsóbb néposztály gazdasági nevelésében sőt magában a falusi néposztály gyermeknevelési rendszerében is mélyreható hibák vannak. Hogy ez utóbbinál többet ne is említsünk, szomorúan tapasztaljuk, hogy a falu földdel rendelkező lakosa mily nebezen adja rá magát arra, hogy gyermekéből iparost, kereskedőt neveljen, úgy gondolkozván, hogy megélhet abból a mesterségből, amelyet az apja úz s az ekeszarvánál marad az alföld izmos nemzeti ereje. Pedig produktív erő volna ez más mezőkön is. Így azonban a kisbirtok földarabítása halad tovább, egyre szaporodnak az alföldi tereken a keskeny földesik és földszalagok az örökösödési rendszer avult volta mellett s rohan az alföld népe az elszegényedés, degenerálódás útján tovább.

KÖZIGAZGATÁS.

Adótárgyalások.

— Tizenegyedik nap. —

— Saját tudósítónktól. —

— augusztus 28.

Lassankint már be is fejeződnek majd az adótárgyalások. A bizottság serényen működik. Tegnap végzett az első kerülettel, ma megkezdte a második kerületbeli adózók adójának megállapítását.

A mai tárgyalásra 62-en voltak beidézve, akiknek nagyrésze megjelent a bizottság előtt. Az adókötelesek javarészből gazdálkodókból, kisebb számmal iparosok, borjuvágók, hentesek, mészárosok, festők és szappanosokból került ki.

A megjelentek adóját a bizottság a következőképpen állapította meg:

Traka Gottlieb cséplőgép tulajdonos 102 kor. Péter Andrásné 3 kor. öz. Varga Györgyné borjuvágó 180 kor. ifj. Varga György hentes 60 kor. Szabó Kálmán szikvizgyáros 101 kor. Batori Sándor hentes 40 kor. Thieszen Arthur festő 80 kor. Füleky Pál gyógyszerész 200 kor. Gombos István hentes 75 korona 48 fillér. Bikfalvy István és László hentes 100 kor. öz. Teleady Lászlóné fürdőtulajdonos 99 kor. Kerékgyártó István favágó 42 kor. Veréb Lajos lakatos 50 kor. Madár Mihály cséplőgépes 82 korona 40 fillér. Dusa József hentes 62 korona 40 fillér. Morvay Ferencné borjuvágó 36 kor. Baik Pálné kosztadó 45 kor. Csobai István hentes 41 kor. öz. Tóth Lászlóné kosztadó 12 kor. Bonyi Gyula hentes 25 kor. Szell Józsefné kosztadó 40 kor. Nagy Sándor hentes 25 kor. Kozma Gábor hentes 41 kor. Jándi Ferenc hentes 76 kor. Julow Lajos vasöntőde 165 kor. Makrai Paula kosztadó 45 kor. Kiss Sándor csizmadia 21 kor. Gyarmathy János mészáros 536 kor. Kiss József cséplőgépes 12 50 fillér. Zelinger Ede festő 60 kor. Kolb László mészáros 300 kor. Kolb Sámuel 206 kor. 40 fill. Ladányi Mihály 60 kor. Neubauer János sodrongyár 40 kor. Dr. Balányi Ede fürdőtulajdonos 100 kor. Daku István hentes 34 kor. 80 fill. Gombos Ferenc hentes 75 kor. Vida Szabó Zsigmond mészáros és szappanos 195 kor. Pávai Gábor 24 kor 60 fill. Vida István borjuvágó 41 kor. 40 fill. Rác József mészáros 40 kor. Nagy Sándor mészáros 118 kor 80 fill.

19-en nem jelentek meg a tárgyaláson. Ezeknek adóját az előadói javaslat alapján állapította meg a bizottság az alábbiak szerint:

Alleman Ottó cukrász 50 kor. Bási Bálintné cséplőgépes 12 kor. Madai Pálné 41 kor. 50 fill. Bernát Lajosné kosztadó 70 kor. Balog József esztergályos 25 kor. K. Tóth Sámuel esztergályos 60 kor. Weisz Lajos szobafestő 36 kor. Weisz Henrik szobafestő 46 kor. Szikszay Gyula fürdőtulajdonos 211 kor 60 fill. Szikszay Lajos réglagyáros 250 kor. Kevács Jánosné borjuvágó 60 kor. S.ékely Istvánné borjuvágó 71 kor. 20 fill. Fekete Józsefné borjuvágó 74 kor. Matkó Ferencné borjuvágó 20 kor. 30 fill. F. Kiss Miklós hentes 30 kor. Mayer Géza hentes 40 kor. Nagy József hentes 80 kor. ifj. Annok Károly hentes 91 kor. 20 fill. László Mihályné mészáros 50 kor.

Egyház és iskola.

Értesítés. A debreceni ev. ref. egyház elemi iskoláiban a beiratkozások idejéül f. évi szeptember hó 1, 3, 4, 5, 6 és 7 napja tűzessék ki, mely napokon a tanítók és tanítónők délelőtt 8—11 ig, délután 3—5 ig saját tantermeikben írják be a jelentkezőket. — Azon tanulók, kik a múlt iskolai évben egyházunk elemi iskoláiba jártak, szeptember 1-én reggel 8 órakor volt tantermeikben jelenjenek meg. — Beírás alkalmával iskola tisztogatási díj fejében 1 korona 70 fillért, országos tanítói nyugdíjjárulék címén 30 fillért, összesen 2 koronát köteles minden növendék fizetni az illető tanító kezébe az egyház tanács 330—1906. P. végzése alapján. — Ugyanekkor köteles minden növendék kereszteselési jegyét és himnológiai bizonyítványát a helybeli más iskolából, vagy vidékről jövők iskolai bizonyítványukat is felmutatni. — Az iskolai évet nyitó isteni tisztelet szeptember 5-én reggel 8 órakor lesz a nagy- és kistemplomban. — A tanítás szeptember 6-án reggel 8 órakor kezdődik. Ev. ref. iskolaezék.

IRODALOM.

Könyv a szocializmusról. Dr. Király Péter a következő előfizetési felhívást adta ki: „A szocializmusról, a szocialistákról és azok viselt dolgairól, az emberek naponként beszélnek és írnak; arról azonban, hogy voltaképpen mi hát az a szocializmus és kik azok a szocialisták, — erről ugyszólván senkitől nem hallani semmit. Már pedig az a szocialis mozgalom, avval a nagyhangú prédikálással, szónoklással, fogadkozással és fenyegetéssel együtt, mindmennyi esztelenség és oktalanság — ha tisztába nem jövünk azzal, hogy a lármázókban kikhez, a lármájokban pedig mihez legyen szerencsénk? Mi a szocializmus az egész világra nézve és mi a szocializmus a mi magyar hazánkra nézve, — vajjon mennyiben észszerűség — mennyiben oktalanság, mennyiben világosság — mennyiben sötétség, — vajjon mennyiben erény és mennyiben bűn? . . . Ezekre az alapvető kérdésekre adom én meg a felelet legújabb könyvemben, melyet „Magyar Szocializmus“ címen írtam és sajtó útján kiadni szándékozom. E mű nem egyéb, mint a szocialisták céljainak és törekvéseinek észszerű és okszerű ismertetése, politikai, társadalmi és közgazdasági szempontból. Tőtem telhetőleg mindent elkövettem a könyv megírásánál, hogy azt a legközönségesebb észjárásu irástudó polgártársam is éppenugy megérthesse, mint a „legszentia-sabb szocialista.“ Könyvemre ezennel előfizetést hirdetek és felkérem mindazokat a kik a szocialis dolgok iránt érdeklődéssel viseltetnek, hogy e könyvet, — melynek ára füzve 3 kor., diszkötésben 4 korona és a melynek terjedelme 12—13 nyomtatott iv (190—200 oldal) — rendeljék meg és arra az előfizetőket gyűjtő uraknál vagy nálam (Piac utca 83. sz. ügyvédi irodámban) fizeszenek elő. A könyv azonnal megjelen, mi-helyt megfelelő előfizetési összeg gyűl össze; legkésőbb azonban október 10-én kerül ki sajtó alól. Az előfizetők a könyvet posta útján bérmentesen kapják meg. Hazaftas tisztelettel: Dr. Király Péter.“

Leszurtak egy civilt.

Katonai botrány Nagyváradon.

Garázdálkodó katona.

(Saját tudósítónktól.)

— augusztus 28.

A katonai mondának, a garnizónok szellemének valami csudálatos átalakító sajátsága van. Bármily békés polgárember öltözik bele a kincstári ruhákba, rögtön átváltozik a lelkiismerete, valamint új szellem költözik belé. Akár mennyit is hirdetik a hadsereg és a polgárság közötti békés egyetértést, a sok tiszban és beszédben elhangzó szavaknak nem sok a fogantója: a civil mégsem ember a katonák előtt.

Nagyváradon eddigelé meg volt a békés egyetértés a katonaság és a polgárok között, nem volt összeütközés, mely megzavarta volna a harmóniát. A katonai hatóságok konciliáns magatartásukkal erősen igyekeztek a békét fenntartani, s nem is történt mindmostanáig semmi olyan eset, amely kihívta volna a közvéleményt a nagyváradi katonaság ellen.

Az utóbbi napokban azonban mind gyakrabban érkeztek be panaszok a rendőrfőkapitánysághoz a külvárosokból, melyek a beszállásolt tartalékos katonák, de különösen azok altiszjai által elkövetett brutalitásokat sorolják fel. A csillagváros környékén nőknek egyáltalán nem lehet járni anélkül, hogy ki ne volna nekik téve a legbrutálisabb inzultusoknak. Az altisz utak körmönfont baka káromkodásaitól hangosak az utcák s ha akád oly bátor férfi, aki leinti őket gorombakösdésükért, valósággal alarminozzák a környéken lakó katonákat, akiknek kezei közül nehezen menekül ki ember ép bőrrel. Ilyenformán napirenden vannak a katonák és civilek között az efféle összeütközések, amilyenek áldozata lett ma egy békés polgárember.

A Tükör-utcán végig minden házban katonák vannak beszállásolva. Az utca közepetáján fekvő kalapgyár előtt katonai őrszem van felállítva, hogy milyen célből, annak ez időszert még nem akadt tudója. A poszt ott áll mereven s csak néha néha hörpönteti fel abból a gabonapálinkából, melyet a nem messze fekvő putikban mérnek. Alaposan beszésselhetett a vitéz hadfi, mert erősen kibört belőle a háboruszkodás vágya.

Más híján eleinte az arra elhaladó kalapgyári munkásokba kötött, de midőn azok nem feleltek vele, mást szemelt ki magá-hogy kissé gyakorolhassa hadi erényeit.

Éppen arra közeledett Belényesi József Szőlős utcai lakos, s amint haladt esendően a gyalogjárón, az őrszem minden felszólítás vagy intés nélkül feléje tartotta felhúzott ravasszu fegyverét. Belényesi nem is sejtette, hogy valamit akar tőle a katona, akit különben Puskás Györgynek hívnak. Mit sem sejtve közeledett felé, s mig szembe volt fordulva az őrt álló honvéddel nem is történt semmi baja.

Mihelyt azonban egy puskahegyet halladt el az őrszemtől, egyszerre heves szurást érzett hátában. A meglepett ember eleinte nem is tudta, hogy mi történhetett vele, csak mikor még egyet mozdult érezte, hogy a puskahegy szurta oldalfejtését Puskás György. Még meg is forgatta a honvéd szuronyát az áldozat testében, aki féltelen rogyott le a kövezetre.

A nagy sebből patakzott a vér, mely elborította az áldozat egész testét. A honvéd nyugodtan szemlélte a vergődő embert, aki jó darabig feküdt az utca porában. A nagy

vérvesztéstől jajgatni is alig tudott már, míg végre az utcán járók felemelték s bevitték az izraelita kórházba. Itt rögtön gondos orvosi ápolás alá vették, veszedelmes sebet kimosták és bekötötték s azután hazabocsátották.

A szegény ember most beteg fekszik Szőlős-utcai lakásán. Az esetről jelentést tettek a rendőrfőkapitányságon, ahonnan átírtak az ezredparancsnoksághoz, kérve, hogy a katonát vonják szigorúan felelősségre és intézkedjenek a brutalitások megismétlődése ellen.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

A „Szabadság”-nak írta: Faragó Jenő.

— augusztus 28.

(Pesti strófák)

III.

Bárha sohase tanultak
Se hangszert, se kótát:
Fujnak már az őszi szelek
Bus, szomorú nótát.

Amikor leszáll az este
Akkor gyutnak dalra...
És a hold se fest árnyékot
Már a pesti falra.

Azt fujják, hogy nemsokára
Vége lesz a nyárnak;
Lám, a kényes pestiek már
Felöltöb' járnak.

Azt fujják, hogy nemsokára
Messze száll a fecske
S hazasiet Sió'okról
A pesti menyecske.

Azt fujják, hogy nemsokára
Befellegzik nekünk
És jobblétre szenderül a
Szalmaözvegységünk.

Azt fujják, hogy nemsokára
Vége Ős-Budának;
Szegény kicsiny pezsgős lányok
Hogyne busulnának?

Azt fujják... De mért folytassam?
Mi lehet még hátra?...
Gyere vissza, kánikula,
Minden megbocsátva!..

Baj az utlevelekkel.

— augusztus 28.

Az alispánokhoz igen érdekes rendelet érkezett. A belügyminiszter ebben a megrovásban részesíti a közigazgatási közegeket, akik nagy felületességgel járnak el az utlevelek kiállítása körül s ez által a kivándorlókat sokszor a legnagyobb bajokba juttatják. Minden oly megyére nézve fontos ez a rendelet, a honnan a szegénység, a megélhetés ezernyi akadályai évről évre szomorúan növesztik a kivándorlók számát.

A kivándorlást a kormány nem tudja megakadályozni, az évtizedek óta folyt gazdasági politika nem ad egy falattal sem több kényeret az ország lakosságának. Ezren kénytelenek ily körülmények között odahagyni hazájukat.

Kötelessége tehát odahatni, hogy azokat, kik immár életfeltételüket látják a kivándorlásban, félutban ne legyenek kénytelenek a közigazgatási hatóságok hanyagsága s felületessége miatt visszatérni, miután

nagy költséggel és keserves kinlódással óhajtott céljukhoz közel érzik magukat. A visszatoloncolások, penzbeli kizsákmányolások nagyobbrészt erre vezethetők vissza. Ide íktatjuk okulás végett azokat, melyeket a belügyminiszter az ő alantasainak szemére hány.

„Ismételve tapasztaltam, hogy az utlevelek hiányos kiállítása miatt a kivándorlók érzékenyen károsodnak. Megtörtént, hogy a község előjárósága által felületesen kitöltött utlevél-lapba feljegyzett személyleírás helytelen volt, amennyiben egy meglévő különös ismertetőjelet nem vettek föl, miből kifolyólag az utlevél is hiányos volt és az ellenőrző rendőrhatalóság azt mint hamis utlevelet elkobozta, az utas maga pedig toloncuton hazaküldetett. Ez a kivándorlóra nézve nagy idő- és pénzvesztéssel járt. Gyakran előfordulnak olyan esetek, hogy felületesen kiállított utlevél-lapok folytán a kivándorlók életkora a valóságnak megnefelelően van feltüntetve, ezen körülmény különösen az egy és tizenkétéves aluli gyermeknek a fizetendő viteldíjak megállapításával legalább 60 korona, többtagu családok u azásánál még nagyobb károsodást eredményez. A legtöbb hiba oly gyermekeknél fordul elő, akik például május hónapban kiállított utleveléért már egy évesnek vannak feltüntetve, holott ezen életkori csak július hónapban érik el, ameddig tehát még díjmentes szállításra volna igényük. Ugyazeten hibák fordulnak elő a 12 ik életévüket tényleg még el nem ért gyermekeknél, akik azonban mint ilyenek vannak felüntetve és már a teljes viteldíj megfizetésére kötelezettek, holott az utlevél helyes kitöltése esetén féláron utazhattak volna.”

A miniszter szigorúan figyelmezteti a hatóságokat, hogy az utlevelek kiállításánál a legnagyobb gondtal és pontossággal járjanak el, mert a hibázókat fegyelmi uton fogja megbüntetni.

— **Nemes Kálmán halála.** Nemes Kálmán temetése — tekintve a haláleset iránt mutatkozó nagy részvétet — impozáns lefolyásnak igérkezik. A család a gyász-esetről az alábbi jelentést adta ki: „Irinyi Irinyi Istvánné baróthi Nemes Ilona úgy a maga, mint férje dr. irinyi Irinyi István s gyermekeik; István, Kálmán és Ilka, valamint a közeli és távoli rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy a legjobb apa, szerető após nagyapa és rokon Baróthi NEMES KÁLMÁN köz- és váltó ügyvéd, Debrecen sz. kir. város törvényhatósági tagja a dobreceni római katolikus egyházközségi bizotmány s iskolaszék t. örökös főgondnoka s világi elnöke stb. folyó évi augusztus hó 27-én reggel 6 órakor elhalálozott. Drága halottunk hült teteme folyó hó 28-án délután 4 órakor fog Irinyben beszenteltetni s onnan Debrecenbe beszállítván, folyó hó 29-én délelőtt 9 órakor a róm. kath. templomban tartandó gyászszertartás után a Szent Anna-utcai temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Nyugodjék békében s az örök világosság fényeskedjék neki!”

— **Angol politikusok Debrecenben.** Sztéryni József keresk államtitkár a keresk. és iparkamarában tegnap beszélgetés közt kijelentette, hogy a jövő hónap közepén harminc előkelő angol politikus jön Magyarországra, akik Budapest után a nagyobb vidéki városokat s ezek között elsősorban Debrecen is meglátogatják. Az angol vendégek kíváncsiak Magyarország második városára, melynek rohamos fejlődéséről sokat hallottak és olvastak.

— **Honvédek harcoszerü céllovészete.** A 3 ik honvéd gyalogszred parancsnoksága átiratban értesítette Debrecen tanácsát, hogy szeptember 3, 5, 6 és 7-én a sámsoni határban harcoszerü céllovészet lesz. Ez idő alatt a határban életveszedelmes a közlekedés.

— **Szabadjegy a tanítóknak.** Egy nagyjelentőségű ujtásról értesítik lapunkat. Arról van ugyanis szó, hogy Apponyi Albert gróf és Kossuth Ferenc miniszterek egyetértéssel elhatározták, hogy az ország összes tanítói részére július és augusztus hónapok tartalmára, a Máv. összes vonalaira való érvényességgel, életbeléptetik a szabadjegyet s így a két havi szünetben minden tanítónak, jelleg és felkészületi különbség nélkül, alkalom és mód adatik arra, hogy tetszés szerint bárhova is ingyen utazhasson.

— **Miniszeri elismerés a polgári asztaltársaságnak.** A polgári asztaltársaság a múlt évben szép működést fejtett ki a szegény gyermekek felségélyezése körül. E tevékenységét a vallás és közoktatásügyi miniszer az alábbi szószórinati levelet küldte az asztaltársaságnak: Hajdúvármegye kir. tanfelügyelőjének 1905. évi július hó 24 én 1321 sz. a. kelt jelentéséből örömmel értesültem, hogy az asztaltársaság a debreceni elemi iskolai tanulókat 1600 korona értékű téli ruházattal látta el. Kedves kötelességet teljesítetek, midőn az asztaltársaságnak a népoktatás érdekében tanúsított hazafias áldozatkészségeért őszinte elismerésemet és köszönetemet nyilvánítom. Budapest, 1906. Aug. hó 19 én. A magy. kir. vallás és közoktatásügyi miniszer helyett Molnár államtitkár.

— **Porosz katonatisztek Debrecenben.** Tegnap este — mint azt ma reggeli lapunkban megírjuk — érdekes vendégek érkeztek Debrecenbe. A porosz kormány kiküldöttei, Damnitz lovag altábornagy, Németország pótlózó felügyelője, Rouge lovag a német méntelep parancsnoka látogattak el hozzánk. Haupt lovag és Skreta őrnagy az osztrák földmívelésügyi miniszer kiküldöttei Biesák tábornok és Faddallach ezredes a mezőhegyesi méntelep parancsnoka kíséretében, hogy — mint a magyar lótenyésztési viszonyokat tanulmányozói bizottság — megismerjék méntelepünket és ménéssiniket. A porosz vendégek ma délelőtt az általi méntelep, és a városnak az Eperkertben elhelyezett ménést, azután a Vilmos huszárezred részére beszerzett remondákat megtekintették. Délben a Vilmos huszárok a laktanya tiszti étkezőjében az előkelő vendégek tiszteletére ebédet adtak, melyen a város részéről Király Gyula tanácsnok volt jelen. Este az „Angol királynő” éjtelmében volt bankett. A bizottság tagjai holnap a Hortobágyra mennek ki. Ott megtekintik a város ménést és a pusztá nevezetességeit, ez alkalommal a város vendégei lesznek és a város fogatán mennek ki a Hortobágyra.

— **A tulipán és a lilium.** Van nekünk egy roppantul bazafias képviselőnk, aki nagy szerepet vitt a tulipánkultusz megteremtésében, sőt még egy nőiát is csinált róla, elmondván, hogy a tulipán a legszebb virág és Magyarország a legszebb világ. Hát ez a lendületes hazafiságu képviselő ur nem nemrégiben újra butorozta a lakását és erre a célra direkt elutazott Párisba, ahol eredeti empire stílusú butorokat vásárolt össze. Persze egy kis óció is volt a nagyszerű lakás felavatása alkalmával és a meghívott vendégek megbámulták a drága és pompás butorokat. Csak egyetlenegy képviselőtársunk akad, aki megjegyezte:

— Hiszen nagyon szép mindez, csak azt nem értem, hogy te, a tulipán buzgó hive, miért hozatod Párisból a butoraidat?

A képviselő ur méltatlankodva válaszolt:

— Hát nem látod, hogy minden egyes darabon rajta van a tulipán? Hiszen csak ezért vettem meg! Ne hídd, hogy enélkül megvásároltam volna!

... Tudniillik minden butor darabon rajta volt a Bourbon-lilium. A képviselő ur, aki

csak pósta és nem növénytudós, ezt tévesztette össze a tulipánnal.

— **Wolafka hagyatéka.** Wolafka Nándor dr. püspök hagyatékának árverése tegnap ért véget. A több mint 20,000 koronára becsült hagyatékából összesen 8017 korona folyt be a három napig tartott nyilvános licitáció útján. Az egész hagyaték potom áron kelt el. Az elhunyt becses könyvtárát, mely 4000 koronára volt becsülve, 900 koronáért vették meg.

— **Öngyilkosságok.** A mellényéért vetett véget tegnap Alsó-Lugoson életének Kristya Flóra 15 éves oláh gyermek. Szilvát lopott valamelyik házból. A lakók rajta csípték a csitálan fiucsakát, mikor már a zsebei már telve voltak szilvával. Lehúzták a siránkozó gyermek mellényét s azzal hazakergették. Kristyó Flóra rendkívül megijedt, hogy otthon megverik, ha a mellény nélkül megy haza. Hogy a büntetést elkerülje, egy fára felakasztotta magát. Mire megtalálták, halott volt. — Nagy Létan Föld Ignác 27 éves szabólegény életuntságból felakasztotta magát. Ugyancsak életuntságból vetett véget életének Molnár János, konádi parasztagazda is. Egyiket sem lehetett megmenteni.

— **Iskolaszéki ülés.** A debreceni ev. ref. egyház iskolaszéke a hó 31-én délután 3 órákor az egyház tanácstermében ülést tart. Tárgyak: Tanítótestületi elnök választás és folyó ügyek.

— **Szell Farkas ítélőtáblai elnök.** Egyik lapársunk a napokban hirt adott már arról, hogy Szell Farkas ítélőtáblai tanácselnököt legközelebb kinevezik táblai elnökké. Ezt a hirt most hivatalos forrásból megerősítik. Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy Sával Kálmán elhunyt nagyváradi táblai elnök örökére Szell Farkas van kiszemelve és kinevezése rövidesen megtörténik.

— **Csőd.** A debreceni törvényszék Antal Vince szabó ellen a csődöt elrendelte. Tömegmondnokul dr. Moskovitz Jenő, helyettesül dr. Tarján Leó ügyvédek nevezték ki.

— **Elhunytak.** Az állami anyakönyvi hivatalnál tegnap a következő haláleseteket jelentették be: Kovács Gyuláné ev. ref. 30 éves, Visóczy Ferencné r. kath. 25 éves, Szécsi József róm. kath. 22 éves, Simon György ev. ref. 35 éves, Fehér Róza ev. ref. 10 napos.

— **Népgyűlés.** A balmazújvárosi kisiparosok és kigazdák jövő hó 9 én népgyűlést tartanak, amelyen szervezkedni akarnak és a politikai helyzetet teszik szóvá. A járás főszolgabírója, Orosz Sándor a népgyűlést engedélyezte, amihez az alispán is hozzájárult.

— **Furcsa öngyilkosság.** Kolozsváriné, született Lónyai Mari 33 éves munkásszony megunta az életét. De a kellemest a hasznossal óhajtott összekötni és sörbe denaturált szeszt kevert, még pedig egy nagy adag sörbe sok szeszt. Azután nyugodtan, bár kissé tántorogva sétálni ment. De bár Lónyai Mari erős asszony, a denaturált szesz mégis erősebb volt és a Ferenc-körut 22. számú ház előtt az asszonyt földhöz vágta úgy, hogy a mentőket kellett hozzá kihívni. A mentők aztán lakására szállították.

— **Az önértékes kutatás.** Letenyéről jelentik: Tarodi György kutatás, ki abbeli bánatában, hogy egy elvállalt kutat nem tudott megásni, dacára, hogy már 17 méterre leásott és munkáját a kiömlő gázok miatt folytatni nem tudta, a napokban a kutba ugrott, hol azonban a kutban levő gerenda megmeztette s tettét megbánva kimászott, ma az ugrás következtében belső sérüléseibe belehalt.

— **Találtatott** tegnap délelőtt a Nagytemplom előtt egy ezüst női óra arany láncsal. Tulajdonosa kellő igazolása mellett átveheti a rendőrség bünygi osztályán.

— **Letartóztatott gyilkos.** Eszékéről írják: Braun Mihály malommunkást, aki Wolf Adám vukovári kereskedőt meggyilkolta és kirabolta, ma Zomborban letartóztatták és beszállították az itteni törvényszék fogházába.

— **Merénylő férj.** Budapestről írják: Guff András 36 éves napszámos tegnap a Lajos-utca 171 szám alatti lakásán összevesztett a feleségével. A civódás hevében Guff felkapott egy nagy konyhakést és az asszony jobb oldalába szurta. A súlyosan sebesült asszonyt a mentők az irgalmasok kórházába szállították.

— **A beteg öngyilkos.** Letenyéről írják: Hajdúváros György 70 éves polgárember azért, mivel azáján rák képződött, felakasztotta magát. Mire hozzátartozói észrevették, meghalt.

— **Módosítják a mezőrendőrségi törvényt.** A földmívelésügyi miniszer módosítani akarja az 1894 évi II. t. cikket. A miniszer felhívta az érdekelte hatóságokat, hogy a törvénymódosításra vonatkozó adataikat 6 hónap alatt közöljék vele.

— **Vásár elhalasztás.** A kereskedelmi miniszer megengedte, hogy a püspökladányi országos vásár — a közbécsi izraelita ünnepre való tekintettel — szeptember 20 helyett 13 án tartassék meg.

— **Diák-bál.** Jövő, szeptember hó 1-én szombaton, a „Korona” című táncteremben tanuló ifjakból alakult diák kolon bevezetése alkalmából zártkörű, reggelig tartó táncestélyt rendez Schaf János táncoktató tanítványival. Belépődíj személyenként 1 korona. Kezdeté 8 órákor.

— **Magyarok Amerikában.** Az amerikai „Szabadság” írja, hogy az új világban lényegesen alacsonyabb társadalmi mérték és egészen más elemeit neveznek „zállott csavargók”-nak, mint nálunk. Ott éppen az uri lóhűtők, az elegáns élődiek a lenézettek. Paldául ezt a kis esetet beszéli el:

Egy elevenlándi vendégülözés beállított egy ilyen magyar „ur”, aki súlyos okok kényszerítették arra, hogy Amerikában kezdjen új életet. Persze jelentékenyen ajánlottotta igényeit és mozogatólegénynek iszánkolt. A vendégülöz megkérdezte tőle:

— Mi volt ön Magyarországon?

— Katona iszt.

— Ugy? És milyen rangja volt?

Az ajánlózó büszkén felelte:

— Főhadnagy voltam.

— Ugy? Akkor sajnálom, de nem használhatom. Mert akiket eddig alkalmaztam Magyarországról, — legalább is kapitányok voltak!

— **Eljegyzés.** Kertész Zeigmond a „Frohner” szalonda rokonszeves főpincére eljegyezte Goldstein Bernát közis mert debreceni kereskedő kedves és szeléndü leányát Zsenit. Az eljegyzéshez a nagyszámu jóbarátok és ismerősök jókívánatai fűződtek.

— **Eltűnt Szabó Imre** 14 éves gulyásbojtár szolgálatadójának, Dóbi Istvánnak balmazújvárosi tanyájáról eltűnt. Gazdája bejelentése folytán a rendőrség körözi a nyomavezett fiút.

— **Kitűnő eredménnyel végzett tani-önő,** aki már magánmunkáit sikerrel vizsgáztatott, hasonló foglalkozást keres. Francia, német nyelvet tanít és zongora órákat ad kezdőknek. Cim a kiadalmivatalban.

— **x LETZTER JOZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképujítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkialítás a műterem kapubejáratánál levő kiskabokban.

— **x Orvosi tekintélyek** előszerzetettel rendelik csusz és közvényes betegek részére a híres király balzsamot, mert ez érdemeiben páratlan, már neurasztosori bedörzsölés teljes gyógyulást idéz elő. Ára 2 korona. Kapható a készítő Grósz Nagy Ferenc gyógy-szerésznél, — Debrecen Kossuth utca „Arany egyszarvu” gyógyszerár. 107—x 51.

x **Felvétetik.** Fizetéses varró- és tanuló leányok esetleg teljes ellátásra is felvétetnek. Hatvan-utca 15. sz. a.

x Az Arany Bika kávéházba minden este előadások lesznek.

Asszonyok járása.

— augusztus 28.

A szép testalkat gráciája tudvalevőleg csak bizonyos könnyed mozdulatoknál jut érvényre. Am semmi sem árulja el jobban a test hátrányát vagy aesthetikailag teljes szépségét, mint épen a járás. A járás az asszonyok leghatásosabb kifejező módjai közé tartozik. Ha megfigyeljük az asszonyok járását, Barrière szerint nemcsak a proporcióira és testalkatának vonalaira, de a rangjára, nevelésére, eleganciájára, sőt erkölcsi képességeire is következtetéseket vonhatunk.

Lehetnek tehát igen sokféle természetű és tulajdonságú asszonyok; az igazán szép és harmonikus asszonyi járás azonban, amely főlényes kellemét tipikusan kifejezi, a művészeti anatómusok nézete szerint mindig egy és ugyanaz.

Alapjában ugyanarról a lejtő mozdulatról van szó, amelyről a római költő azt énekelte, hogy: „Dea incessu patuit... „megismerték az istennőt a járásáról, akit a XVII. században „la belle sir“-nek hívtak és Richelieu idejében „le tour“-ként dicsérték.

A spanyolok az asszonyi testnek e jellemző, ritmikus kadenciáját „audadurá“-nak nevezik. És ha a fiatal velencei asszonyokat figyeljük meg, amint hosszú kendőikbe burkolódnak, hancz bájjal sétálnak a lagunák városának kőpartjain, az asszonyi csipőknek ugyanazon hullámos mozdulatait ismerjük föl, aesthetizáló globe-trotterek távolabb fekvő országokban is folytatták ezeket az összehasonlítható tanulmányokat. És azt mondják, hogy a fellah asszonyok sokat dicsőített „ghoun“-ja, amely járásuk büszkeségét ritka bájossággal enyhíti, semmi más, mint az audadura ismert csipő ritmusa és hogy a szép tagoltságú asszonyok, akiknek „erkölcstelen“ járása ellen a spanyol szerzetesek hevesen küzdöttek, semmi másban nem voltak bűnösök csak éppen testüknek természetes mozdulataiban.

Vernon Y., aki beutazta egész Keletet azt írja „Terres de lumière“ című művében, hogy a török asszonyok állítólagos lanya járása legföljebb az idősebb generációra fogható rá. A fiatalabb török hölgyek járásának hullámos vibrációja teljesen ugyanaz, amelylyel Nyugat szépe dicsőkednek.

Az asszony járása több fontos jelenségben különbözik a férfi járásától. Az asszony lépése rövidebb, a csipőt inkább előre mozdítja, a megjelenése és nyugalmának momentumai aránylag tartósabbak, mint a férfié.

A férfi járása aktív, erős nyomatékú s némi tekintetben darabos, az asszony járása ellenben a passzív beancirozó benyomását kelti a tüzetes szemlélőben. Míg a férfi elvesztett egyensúlyát ismét visszanyerni iparkodik, az asszony meg akarja tartani azt. A gyorsabb járásnál, a szaladással is karakterisztikus különbségek észlelhetők. A férfi testének egész mozdulata előre nyomul, a dereka előre hajlik és a feje lekonyul. Az asszony hátra hajtja a derekát s a csipői nyomulnak előre, miáltal egész magatartása különös gráciát nyer.

A harmonikus asszonyijárási fő jellemző tulajdonsága azonban abban áll, hogy a gerék mozdulatának és a csipő mozgásának iránya keresztezik egymást. Hogy a test elvesztett egyensúlya ismét helyreálljon, a férfi rendszeren kompenzatorikus karmozdulatokat tesz, amely nem graciosusok. Az asszony irtózik az ilyen utálatos mozdulatoktól. De minthogy neki is meg kell találnia a saját egyensúlyát, a karok mozdulatát más a testnek bizonyos kedves fordulatait helyettesítik, amely fordulatok adják meg voltatépén járásának báját. Az asszony a csipő oldalvást mozgatja, ezzel egyidejűleg azonban a dereka könnyed fordulást tesz ellenkező irányban, úgy hogy testének szimmetriája állandó marad. A csipőknek a láb

bák mozgásával előidézett oscillációja, kapcsolatban a deréknek hullámzásával, okozza az asszonyi járásnak azt a kellemét, amely a férfiszívre oly veszedelmes. Hogy eme bájos mozdulatokat egészen természetes ruganyossággal és rythmussal végezhesse az asszonyi test, ahhoz szükséges, hogy a csipő és a mell ne legyen semmiképp sem akadályozva. A modern toillettek ezeket a kelleket épenséggel nem teljesítik. Ha a különféle nemzetek asszonyainak járása rémi tekintetben különbözik, ez a toillettek különfeleségére vezethető vissza.

A spanyol asszony hullámzó silhouetete ép úgy közmondásos, mint az angol nő merevsége és a francia hölgy törékeny graoilitása. Arra kell csak gondolni, hogy a spanyol kosztümök szoknyái sokkal szelesebbek, mint a francia szoknya és hogy az angol nő csipőjének alacsony sarka inkább férfias lépésre szokta ja.

Ami az asszonyok járásának természetes szépségét leinkább befolyásolja, az a modern fűző, mely a mellett összeköti a medencével és egy mozdulatlan egészszé teszi. A divat ezáltal semlegesíti az asszonyok vele született báját, ahelyett, hogy érvényre juttatná. Míg a mellnek a csipő mozdulataival ellentétes értelmű mozdulatokat kellene végeznie, arra van kényszerítve, hogy merev és mozdulatlan tömeg, ellensúlyozza a csipők mozgását. Még nagyobb aesthetikai hátrányokkal jár az egyes fűző újabb formája, amely valósággal zsarnoka az asszonyi csipő szabad mozdulatának.

TAVIRATOK.

Merényletek Oroszországban.

Szt. Pétervár, aug. 28. A péterhofi tábornok ma Minn tábornok emlékezetéért gyászmise volt, amelyen a cár, a cárné, Miklós nagyherceg, az állami főméltsóságok és a gárdazredek küldöttségei vettek részt. A temetés holnap délután lesz. A Semenovszky ezredhez tegnap több névtelen levél érkezett a melyek azzal fenyegetnek, hogy a tábornok temetésének napján merényleteket fognak elkövetni.

Pétervár, aug. 28. Hir szerint a forradalmi bizottságok óriási szervezet tel rendelkezik, hogy a halálra ítélték listáján szereplő emberek meggyilkolását megakadályozni lehetetlen.

Helsingfors, aug. 28. Wuteuau tábornokot, a finnországi csapatok főparancsnokát a kikötő megszemlélése közben ismeretlen tettes agyonlőtte.

Az eszéki sztrájk.

Esék, aug. 28. A száva-bródi türeszgyári munkások sztrájkjára vonatkozólag jelentik, hogy az újabb békéltetési eljárások sem vezettek eredményre. Az építőmunkások csatlakoztak a sztrájkolókhöz s most összesen mintegy 1200 munkás sztrájkol. A városi tanács falragaszok útján közhiaré tette, hogy a nem bródi illetőségű sztrájkoló munkások tartoznak a városból 24 óra alatt távozni, ellenkező esetben eltoloncolják őket. Az utcákon csendőrség cirkál.

Felfedezett bombagyár.

Riga, augusztus 28. A rendőrség egy házban amelyben bombákat készítettek körülvett és be akart hatolni. Erős harc keletkezett. A forradalmárok több rendőrt megsebesítettek. Végül a rendőrség mégis behatolt a házba, néhány forradalmárt megölt, a többit letartóztatta.

Pusztító tűzvész.

Sátoralyaujhely, augusztus 28. A közeli Horr községben óriási tűzvész pusztított ma. Hatvanegy lakóház melléképületekkel együtt tel esen leégett. Az egész termés a lángok martaléka lett. A kár óriási.

Rendőrök és munkások összeüt-közése.

Homonna, aug. 28. Nagyobb néptömeg körmenetet rendezett, melyet a rendőrség meg akart akadályozni. A tömeg ellenszegült, ami összeütközésre adott okot. Az összeütkezésnek számos halottja van.

Szociálista zavargás.

Kőszeg, augusztus 28. A nemzetközi szociálisták gyűlést tartottak, amelyen több keresztény szociálista is megjelent. Ezek egyikének felszólalása összetűzést szított, aminek verekedés lett a vépe. A nemzetköziet közl kettő életveszélyes szurt sebet kapott. A rendőrség csak nagynehezen fegyverrel tudta a rendet helyreállítani.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, augusztus 28.

Buzakioálat mérsékelt, vételkedv jó. Kedvezőbb irányzat mellett 35.000 métermázsakerült forgalomba tartott áron. Egyéb gabonanemek változatlanok.

Idő: szép és hűvös.

Buza októberre	14.34—36.
Buza áprilisra	14.92—94.
Rozs októberre	12.20—22.
Rozs áprilisra	12.66—68.
Zab októberre	13.20—22.
Zab áprilisra	13.34—36.
Tengeri augusztusra	11.64—66.
Tengeri szeptemberre	11.66—68.
Tengeri 1907 májusra	10.16—18.
Repece augusztusra	32.50—70.

A közönség köréből.

Nagyon megjárhatták, akik ma d. u. éppen a Nagyteplom toronyórájáról akarták meg tudni, hogy hányat ütött az óra. Az előtte állomásozó gyümölcsáruló kofák nagy gaudiomára ugyanis pont 2 órakor d. u. tizenegyórát ütött az óra. Ez a város legrendetlenebb időjelzője.

Debrecen, 1906. augusztus 28.

Egy járókező.

Szerkesztői-posta.

1. 2. 3. Hát csak azzal szabad tenni, aki kéri vagy szívesen veszi tőlünk. Erőszakolt jó tétémányekért nem dukál hála. Honnan származnak például a bőven termő anyós-históriák? Az anyósok rendszerint jó szívű asszonyok, ám tulságos gondoskodásukat, átláthatják az ifjú pár tűzhelyére is, állandó gyámság alatt tartván őket, holott a párocska önállóságra vágyik és önállóságra is van szüksége. Ebből származik a sok, néha adomába való, néha azonban szomorú végű, anyóstörténet. Nagyon befolyini idegenek sorsára sem szabad, ezt csupán véreinkkel próbáltathatjuk meg, mert balsiker esetén miénk a felelőség. Mindenkin segítsünk, aki ránk szorult, de — mondom — se nem fogadatlan prókator módjára, se ne szertelenül és úgy, hogy az illető önértetét bántuk meg.

T. K. A novellácskában van könnyedség, de még nem elég érdekes mese és homályos az alapszemje. Egy-két évig tanuljon tehát és addig ne termeljen.

Magyar államvasutak menetrendje.

Ervényes: 1906. május 1-től.

Debrecenből indul:		óra	perc	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30	
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57	
Budapest — Nagyváradi felé —	d. u.	8	30	
Budapest — Nagyváradi felé —	este	10	35	
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—	
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6	55	
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8	24	
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12	11	
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	51	
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	23	
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	4	25	
	m. á. vasúttól	reggel	5	35
	vásártérrel —	reggel	5	44
	m. á. vasúttól	d. e.	8	09
H.-Böszörmény	vásártérrel —	d. e.	8	16
B.-Sz.-Mihály	m. á. vasúttól	d. u.	11	11
felé	vásártérrel —	d. u.	11	20
	m. á. vasúttól	d. u.	4	34
	vásártérrel —	d. u.	4	47
	este	7	—	
	vásártérrel —	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35	
F.-Abony felé vásártérrel —	reggel	4	56	
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4	56	
O.-Kócs—Polgár felé vásártérrel	d. u.	5	16	
Derecske—N.-Léta felé — — —	reggel	8	35	
Derecske—N.-Léta felé — — —	d. u.	4	51	

Bpestre érkezik:		óra	perc
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6	40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35

Budapestről Debrecenbe indul:		óra	perc
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	35
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15

Debrecenbe érkezik:		óra	perc
Budapest felől (személyvonat)	d. u.	8	29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	8	48
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	46
Szatmár—M.-Sziget felől — —	d. u.	4	12
Csak M.-Sziget felől — — —	este	10	11
Szatmár felől — — —	este	6	40
Kassa—Miskolc felől — — —	este	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	d. e.	11	31

B.-Sz.-Mihály	vásártérre —	reggel	7	33
H.-Böszörmény	mávasúthoz	d. e.	7	40
felől	vásártérre —	este	6	22
	mávasúthoz	este	6	28
	vásártérre —	d. u.	8	29
	mávasúthoz	d. u.	8	35

F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54
O.-Kócs—Polgár felől vás. tér.	reggel	5	25
O.-Kócs—Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	8	13

Lähne főle tan. és nevelő intézet SOPRON.

Elemi iskolával, 8 osztályú nyilvános főgimnáziummal, érettségi vizsgálati joggal és reáliskolával

Felvezet fiugyermekeket 6 éves koruktól fogva. Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigorú felügyelés.

Növendékek rendre és önálló munkát-ságra szoktattanak.

Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál

az igazgatóság.

Öreg és ifju férfiaknak

ajánlatik az újabb és bővített kiadásban megjelenő mű: Dr. Müller egészségügyi tanácsosnak a **megzavart ideg- és szexuális rendszer** felől és annak gyökeres gyógyításáról írott könyve anulság céljából. Szabad küldés borítékban 1 kor 20 fill, értékű bélyeg ellenében.

Curt Röber, Braunschweig.

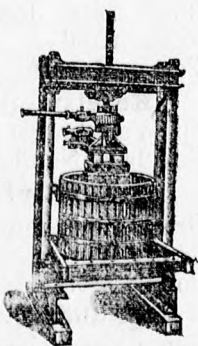
MENTHOLIN
 23 NAPRABT TÖRVÉNYESEN VÉDVE.
 FEHÉLSÉG MELLETT
 A LEGREGÉBB
 HIGYCSÖFÖLYVÁST MEGSZÜNTETI.
 FÉRFIAKNAK K.1.50. NŐKNEK K.2.50.
 ELLEN A PAPP L. FÉLÉ
MENTHOLIN
 KÖSZJÉNY, CSÜZ, REUMA, FÜS FÜGFAJÁS
 BIZTOS HATÁSÚ GYÓGYSZER.
 Ára: 1. koron.
 FENTIEKET TITOKTARTÁS MELLETT KÜLDI:
PAPP L.
 GYÓGYSZERTÁRA, TISZASZENTIMRÉN.

Főraktár Debrecenben:

TÓTH BÉLA gyógyszerháza

Kitünő
 méz édes esemege
szőlőt
 ajánl 5 kg os kosarakban 1 frt. 10 kr. kilója 24 kr.
Paczelt János
 mag és virág kereskedő
Debrecen.

Hirdetéseket jutányos áron felvételnek.

Ursus

alegtökéletesebb szabadalmazott borsajtó, felsőnyomással három ártétel. **Vasgerendaszervezet**, legmagasabb nyomó képesség, a törköly egy darabban leemelhető; a mint vasrészekkel nem érintkezik ezáltal a bor megfeketedése kizárva. — Könnyű kezelés kevés munkaerővel,

Honl gyártmány, szőlőszeti, borsajti és pincészeti cikkekről, valamint vadászfegyverekről és zati felszerelésekről képes árlap ingyen és bérmentve. — Lőpor árusítás. 416.x 4.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

Az iskolai év kezdete alkalmából ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat a t. szülők szives figyelmébe;

Fiu és Férfi ingek, lábravalók, harisnyák, nyakkendők, paplanok, madráczok és flanell takarók

nagy választékban.

Feltűnő olcsó szabott árakhoz.

SZABÓ LAJOS FIAI

Vászon, Divat és Szőnyegáruház
DEBRECZEN, ROZSA UTCZA.

A perselyek az Iparbank kirakataiban láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékoságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessek,

Ha csak **20 fillért** becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid **5 év** alatt is

Tájékozással szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Osszesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " 5 " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " 5 " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " 5 " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " 5 " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " 5 " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

Nagyon segít és utólérhetlen féregpusztító Üvegekben vásároljuk.

Kapható:

Debrecen
 Annák Sándor
 Böszörményi István
 Csanak József
 Csicsó Lajos
 Csillag József
 Deutsches Lajos
 Félegyházy János
 Friseta Károly
 Ganovszky Lajos
 Grünberger és Glück
 Havas József
 Kertész Miklós

Kertész Nándor
 Klein Ignác
 Kóhn Henrik
 Komlóssy Lajos
 Kontsek Géza
 Kovács Mihály
 Krausz J. Bernát
 Lindenfeld J. Jenő
 Lusztig és Bán
 Mayer Jenő
 Molnár Jenő
 Neumann Nándor
 Parti Ferenc

Rickl Antal József
 Róth Antal
 Várray József

Berettyóújfalva:
 ifj. Weiszberger Ignác
 Rothbart Nándor

Érmihályfalva:
 Grósz Hermann és fia
 Lévay Vince
 Pollák Móric

Hajduböszörmény:
 Gemeinbeck József

Tulogdy Ferenc

Hajdunánás:
 Slachta József

Hajduszoboszló:
 Körner Lola

Tiszafüred:
 Kiss Géza Ernő
 Schön Jakab
 Weizsmann József

kereskedőknél.

